

۲۰۲۳/۱۲/۰۷

انجینر قیس کبیر / مجمع اللغات

تشریح کوتاه از «تئوری نسبیت» در قاموس کبیر افغانستان

انقلاب علم و تکنولوژی در عصر حاضر، ایجاب می نماید که لغات و کلمات بر مبنای وجه تسمیه و مفاهیم آنها تشریح گردند. خوشبختانه در حال حاضر قاموس کبیر افغانستان، یکی از مراجع بزرگ و همه جانبه و یگانه مرجع بزرگ، حجیم، و قابل دسترس است که درین زمینه به تمام علاقمندان آن ممد واقع می گردد. بدون استفاده ای درست ازین لغات، زبان دری از قافله علوم عصری فاصله گرفته و به فقر علمی و معنوی کشانیده میشود. نتیجتاً کسانی که با این لسان صحبت می نمایند، به مشکل جدی فهم و درک بعضی مفاهیم مواجه خواهند شد. ما سعی می نمائیم، تا جهت فراهم آوری تسهیلات برای استفاده کنندگان، تا جائیکه ممکن است، تشریح تعدادی ازین لغات و کلمات را با ریشه ها و وجوه تسمیه آن ها، در بخش مجمع اللغات "قاموس کبیر افغانستان" درج نمائیم.

از دوستان، دانشمندان، متخصصان علوم و قلم به دستان ارجمند صمیمانه آرزو مندیم، تا در صورت ملاحظه اشتباه در متون و تشریحات ارائه شده، لطف نموده در تصحیح آن ما را یاری نموده، منت گذارند.

معنی و تشریح یک تعداد کلمات مربوط فزیک:

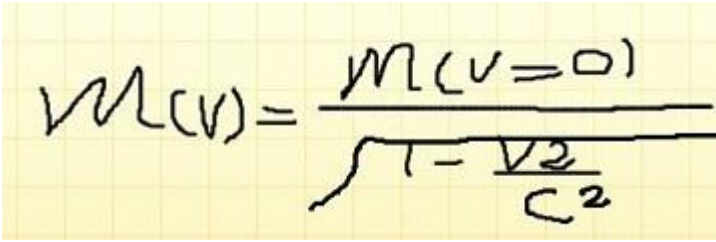
ریشه	تشریح	اسم یا کلمه
عربی	<p>- اصطلاح فیزیکی چیزی که جرم دارد، فضاء را اشغال می کند و به صورت جامد، مایع، یا گاز است.</p> <p>ج - یک اصطلاح حقوقی است یعنی هر یک از بندهای یک قانون، اساسنامه، آئین نامه، لایحه و غیره مثلاً ماده یک، ماده دو، ماده سه و امثالهم.</p> <p>د - جنس مؤنث از جانوران که می تواند بزاید یا تخم بگذارد</p> <p>در فیزیک نیز، "ماده" به هر چیزی اطلاق می شود که جرم داشته باشد و در تعاملات فیزیکی شرکت کند. مثلاً اتم ها، مولکول ها و سایر ذرات مشاهده شده در جهان به عنوان "ماده" شناخته می شوند</p>	<p>ماده</p> <p>substance</p>
لاتین	<p>علم غیر زنده طبیعت نیز گویند، یکی از دسته های اصلی علوم طبیعی است، که به مطالعه ساختار و رفتار جهان و اجسام در آن می پردازد. این علم سعی دارد با استفاده از مفاهیم، قوانین، و تئوری ها، پدیده های طبیعی را توصیف کرده و پیش بینی نماید. زمینه های مختلف فیزیک شامل فیزیک کلاسیک (مکانیک، الکترو دینامیک و...)، فیزیک کوانتومی، فیزیک هسته ای، و فیزیک نظری (مانند تئوری نسبیت) هستند.</p> <p>کشف قوانین جاذبه توسط نیوتن تا تئوری نسبیت اینشتین و نظریه کوانتوم، پیشرفت های بزرگی به وجود آمده که زمینه های مختلف از زندگی را تحت تأثیر قرار داده اند.</p>	<p>فزیک</p> <p>Physik</p>
ترکیب عربی و دری	<p>نسبی بودن، نام فرضیه ای است که انشتین آن را توسعه داد، به نسبیت خاص و نسبیت عام تقسیم شده است. قسمت خاص آن بدون نظر داشت «قوه جاذبه» ارزیابی می شود. در این فرضیه به جای فاصله بین اشیاء فاصله بین حوادث در نظر گرفته</p>	<p>نسبیت</p> <p>Relativity</p>

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

	<p>می شود و زمان و فضا با هم در آن دخیل هستند. این دستگاه متکی به روابط ریاضی است که اصول ریاضی این نظریه بسیار پیچیده است.</p> <p>مثال روشن آن دو موتر است که با سرعت ثابت پنجاه کیلومتر در ساعت در حال حرکت به سمت هم هستند. اگر قرار باشد که این دو موتر تمام قوانین مکانیک را یکسان درک کنند پس باید سرعت حرکت آنها نسبت به هم را بتوانیم حساب کنیم که برابر صد کیلومتر در ساعت خواهد بود. یعنی اگر یکی از موترها را ثابت در نظر بگیریم دیگری با سرعت صد کیلومتر در ساعت به آن نزدیک میشود.</p> <p>اگر دو موتر با یک سرعت هم جهت در حال حرکت باشند سرعت نسبی آنها صفر میشود و عملاً نسبت به هم ثابتند. مثال دیگر خود ما هستیم که همراه کره زمین با سرعت زیاد به دور خورشید میگردیم، اما چون سرعت ما با زمین یکسان است، سرعت نسبی ما نسبت به زمین صفر است و احساس حرکت نمی کنیم.</p> <p>مثال ساده: در ریل با سرعت زیاد در حرکت هستید. تصادفاً از پنجره ریل متوجه موتر می شوید، که هم جهت با شما، با عین سرعت ریل در حرکت است، ولی شما آن موتر را در حال توقف (ایستاده) می بینید.</p>	
عربی	<p>تعجیل، عجله شتاب، تندى، سریع و تیزی مقابل/ کندی. (فیزیک) مسافت طی شده در واحد زمان که با متر فی ثانیه، کیلومتر فی ساعت، سرعت نوری، سال نوری و امثال آن سنجیده می شود.</p>	<p>سرعت speed</p>
ترکیب عربی و عربی	<p>مفهوم "سرعت اولیه" به سرعتی اشاره دارد که یک شیء در لحظه ای خاص، زمانی که حرکت می شود، دارد. این سرعت معمولاً به عنوان وضعیت اولیه حرکت در مسائل فیزیکی مورد استفاده قرار می گیرد.</p> <p>اگر یک شیء از حالت استراحت (بدون سرعت) به حرکت درآید یا از یک سرعت مختصاتی به سرعت دیگری تغییر کند، سرعت اولیه آن در لحظه آغاز حرکت، سرعتی است که در آن لحظه دارد.</p> <p>v_0: این علامت معمولاً به سرعت اولیه در جهت حرکت اطلاق می شود. در بسیاری از مسائل، سرعت اولیه یکی از پارامترهای مهم برای حل مسئله است.</p> <p>در حالت یک بعدی با استفاده از سرعت اولیه (v_0)، سرعت نهایی (v) و فو رمول ساده برای محاسبه مسافت (d) زمان (t) به صورت زیر است:</p> $d = v_0 \cdot t + \frac{1}{2}at^2$ <p>d مسافت طی شده است. v_0 سرعت اولیه است. t زمان حرکت است. a شتاب است.</p>	<p>سرعت اولیه The first speed</p>

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

<p>ترکیب عربی و عربی</p>	<p>سرعت نور Speed of light</p> <p>سرعت نور در خلاء حدود $C=299,792$ کیلومتر فی ثانیه است. این مقدار به عنوان "سرعت نور" یا "سرعت نور در خلاء" شناخته می شود. سرعت نور در محیطهای دیگر ممکن است متغیر باشد و در محیطهای مختلف، نور با سرعت کمتری حرکت می کند.</p> <p>بر اساس نظریه نسبیت خاص آلبرت اینشتین که بیشتر فیزیک مدرن بر آن استوار است، هیچ چیزی در جهان نمی تواند سریع تر از نور حرکت کند. طبق این تئوری، با نزدیک شدن ماده به سرعت نور، جرم ماده به سمت بی نهایت میل می کند. بنابراین، سرعت نور به عنوان محدودیت سرعت در کل جهان عمل می کند.</p> <p>توسط فرمول پائینی «انشتین» ثابت کرد، که هیچ جرم قادر نیست، به سرعت نور حرکت کند، چون هر چه به سرعت نور حرکت کند، به همان اندازه وزنش بلند می شود...</p> <p>$m(v)$: کتله یا جرم و یا ماده تابع از سرعت است</p> <p>$m(v=0)$: کتله یا جرم و یا ماده با سرعت صفر (ساکن). در مخرج دیده میشود، به هر اندازه ای که سرعت v به سرعت نور $299,792 =$ کیلومتر نزدیک میشود، $2C^2/v$ بطرف «یک» تقرب میکند و مخرج به طرف صفر ... و $m(v)$ به لایتنهایی... نتیجه: پس ما برای نگهداشت این سرعت به انرژی لایتنهایی ضرورت داریم...</p> <p>اگر با سرعت نور حرکت کنید، زمان متوقف می شود!</p>	<p>تنگنای زمانی Time Dilation</p>
<p>ترکیب عربی و دری</p>	<p>زمان با سرعت های نزدیک به سرعت نور کند و کند تر میشود، و اگر با سرعت نور حرکت کنید، زمان متوقف می شود! که این پدیده به تنگنای زمانی معروف است. به طور مثال اگر شما با یک سفینه ای که به سرعت 50 هزار کیلومتر فی ثانیه در حرکت است، سفر کنید، زمان برای شما خیلی کمتر میگردد، نسبت به دیگران که در یک دیدگاه ثابت باقی بمانند. یعنی 10 سال که در روی زمین گذشته است، برای شما شاید یک روز گذشته شده باشد. این بدین معنی است، که شاید شما «یک روز» پیرتر شده اید، در حالی که دیگر انسان ها در روی زمین «ده سال» پیرتر شده اند.</p> <p>اگر با سرعت نور حرکت کنید، زمان متوقف می شود!</p>	

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په څیر و لولئ